

KİRLİ AĞUSTOS

Edip Cansever (1928-1986) İstanbul'da doğdu. İstanbul Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra girdiği Yüksek Ticaret Okulu'ndaki öğrenimini yarıda bırakarak babasının Kapalıçarşı'daki dükkânında ticarete başladı ve 1976 yılına kadar antikacılık yaptı... Turgut Uyar ve Cemal Süreya ile birlikte "İkinci Yeni"nin öncü şairleri arasında anılan Cansever'in ilk kitabı *İkindi Üstü* (1947), henüz 19 yaşında bir delikanlının, dünyayla ilk karşılaşmasının, tanışmasının ve ilk itirazlara yeltenişinin izlenimlerini dile getirir. Yer yer acemice de olsa alttan alta, akacağı derin ve geniş yatağın ilk işaretlerini de taşıyan *İkindi Üstü*'nden sonraki ikinci kitabı *Dirlik Düzenlik* (1954), büyük ölçüde "Garip Şiiri"nin etkisinde kalsa da, şairin daha sonra İkinci Yeni'ye ulanacak şiir yaklaşımının ilk ipuçlarını verir; bu kitapta yer alan "Masa da Masaymış Ha" adlı şiir, Türk şiirinin en çok bilinen şiirleri arasında yer alacaktır. Dilini olduğu kadar konularını, yöneliş ve tercihlerini de bulduğu kitap olan *Yerçekimli Karanfil* (1957), "bireyin yalnızlığı ve yabancılığının güdülediği sonsuz arayış çabası" biçiminde özetlenebilecek Cansever şiirinin temellerini atar; ve aynı izlek, "dramatik şiir" in ayrı ayrı ustalık örnekleri olan *Umutsuzlar Parkı* (1958), *Petrol* (1959), *Nerde Antigone* (1961) ve *Tragedyalar* (1964) ile sürer. *Çağrılmayan Yakup*'la (1969) başlayan sol siyasal eylemlere duygusal ve düşünsel planda katılışın şiirleri, *Kirli Ağustos*'ta (1970) çeşitlenerek sürdükten sonra, *Sonrası Kalır*'la (1974) destansı boyutlar kazanır. *Ben Ruhi Bey Nasılım* (1976) ve *Sevda ile Sevgi* (1977), toplumsal planda yaşanan "yenilgi"nin ardından yeniden bireyselle dönüşür; ve *Şairin Seyir Defteri* (1980), *Bezik Oynayan Kadınlar* (1982), *İlk-yaz Şikâyetçileri* (1984), *Oteller Kenti* (1985) adlı kitaplar, bu "içe kapanış"ı evrensel yalnızlık planında kavrayışın şiirlerini bir araya getirir. *Yerçekimli Karanfil* ile 1958 Yeditepe Şiir Armağanı; *Ben Ruhi Bey Nasılım* ile 1977 TDK Şiir Ödülü; ve *Yeniden* adlı toplu şiirleriyle Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü bulunan Edip Cansever'in yayımlanmamış şiirleri *Gül Dönüyor Avucumda* (1987) adlı kitapta toplanmıştır.

Edip Cansever'in
YKY'deki kitapları:

Sonrası Kalır – Bütün Şiirleri (iki cilt, 2005)
Şiiri Şiirle Ölçmek – Şiir Üzerine Yazılar,
Söyleşiler, Soruşturmalar (2009)
Öncesi de Kalır (Kitaplarına Giremeyen Şiirler) (2009)
Ben Ruhi Bey Nasılım (2016)
Çağrılmayan Yakup (2018)
Kirli Ağustos (2019)

Doğan Kardeş:
Gelmiş Bulundum – Seçme Şiirler (2008)

EDİP CANSEVER

Kirli Ağustos

Şiir

İçindekiler

KİRLİ AĞUSTOS

- 11 • Oda
- 12 • Cin

Otel

- 14 • I
- 17 • II
- 20 • III
- 22 • IV
- 23 • Ek
- 24 • Uçurum
- 25 • Dört Güneş
- 26 • O Yalnız
- 27 • Kirli Ağustos
- 28 • Uçak Alanı
- 29 • Kırdan Karanlık
- 30 • Kesit
- 31 • Yılan
- 32 • Cüceler
- 33 • Ürperti
- 34 • Öğle Sonu
- 35 • Ölümün Konumu

Eski Bir Takvim İçin Şiirler

- 36 • I
- 37 • II

Yapı Kredi Yayınları - 5382
Şiir - 383

Kirli Ağustos / Edip Cansever

Kitap editörü: Bedirhan Toprak - Nadide Altuğ Toktaş

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: Merve Çakıroğlu

Baskı: Elma Basım Yayın İletişim Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.
Tevfikbey Mah. Halkalı Cad. No: 162/7 Küçükçekmece / İstanbul
Telefon: (0 212) 697 30 30
Sertifika No: 12058

1. baskı: De Yayınevi, 1970
YKY'de 1. baskı: İstanbul, Mayıs 2019
ISBN 978-975-08-4477-5

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2019
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

- 38 • III
39 • Yengeç
42 • Ölü Sirenler

Gökanlam

- 46 • I
47 • II
48 • III
49 • IV
50 • V
51 • VI
52 • VII
53 • VIII
54 • IX
55 • X
56 • XI
57 • XII

Ha Yanıp Söndü Ha Yanıp Sönmedi Bir Ateş Böceği

- 58 • I
60 • II
62 • III

Bir Yitişten Sonra

- 64 • I
67 • II
69 • Kar Yağacak
71 • Kuş Sürülerinden
 Bir Duvar
73 • Naci ile Turgut'un
 Akşamı
74 • Metin'in Akşamı

Şahinin Kopardığı Elmas

- 75 • I
77 • II
79 • III

Düş Suda

- 81 • I
82 • II
83 • III
84 • IV
85 • V
86 • VI
87 • VII
88 • VIII
89 • IX
90 • X

Gül Dönüyor Avucumda

- 91 • I
93 • II
94 • III

Akdeniz Salgını

- 95 • I
96 • II
97 • III
98 • IV
99 • V
100 • VI
101 • Kül

Kirli Ağustos

Yayın Notu: Edip Cansever'in *Sonrası Kalır I* içinde yer alan bu kitap yayına hazırlanırken, 1970 De Yayınevi baskısı esas alınmıştır. Yazarın yazım tercihleri korunmuştur.

ODA

Gün günden odamın şeklini alıyorum
İşliyorum bu iniltili varlığı yeniden
Kim bilir, duyuyorum yazgısını belki de
Kuru bir dal parçasını içinden yiye yiye
Dal olan bir böceğin
O garip yazgısını

Ne ölüme benzer ne ölümsüzlüğe.

CİN

Tapınırken bulduk kendimizi
 O sonsuz geceye
 Gece mi, değil mi, bir gece hayaleti mi belki
 Dolaştı durdu bizimle
 Bütün gün dolaştı durdu ve
 Sindi
 Büyülenmekten arta kalan bir bitkinliğe.

Sahi, o ölen kimdi.

İlkel bir acı gibi
 Düşüverdi ilk bakış gözlerinden
 Kaskatı. Ve belirdi sanki yüzünde
 Görünürdeki tek şey: daha sonra da olmak
 Çıkardı birden şapkasını ve çıkardı şapkasını, şapkasını
 Şapka mı, değil mi, bir şapka hayaleti mi belki
 Bir bira içti ve vurup gitti kapıyı ardından
 Yürüdü, geçti, kuru otlar
 Yapraklar yakılan bir caddeyi.

Peki, ölen kimdi.

Tam o sıra bir dolu bardak cin istemiştin sen
 Bir dolu bardak cin, öğle üzeri
 Damıtılmış gündüzden
 Cin, cin!
 Seni bir daha kendine gömen, bir daha
 Kendine gömdükçe de bir önceki acı yenisinden
 Elbette ki güzeldir
 İnsanın insana verebileceği en değerli şey
 Yalnızlıktır.

Cin bitti.

OTEL

I

Denizin alçalışıyla otel bir düştü
 Binlerce kalıntı şehir değerinde
 Sularla kaçışan ölümlüler türküsü
 Sırdaş olan denizlerin diline
 Taşlaşmış hayat ürpertileri ardından
 Şekilsiz, oynak ve iniltili
 Pembe, daha doğrusu bir çocuk gülüşü renginde
 İzleri deniz hayvanlarının
 Belli ki bir adı var onların, varsa da
 Gezinir hiç mi hiç adı olmayan burada.
 Bir dirilişe bile ayak uyduramayan burada
 Mevsimi olmayan mevsim sürüleri
 Yumuşak yüzgeçleriyle dalgınlığımı yalayan
 Anılar, anı sürüleri
 Hep birden unutulmuşluğa dadanan
 Hep birden, ama tek bir yaratık gibi
 Çıkarak gözlerime yarı loş mağrasından
 Görülmemiş bir şekilde intihar ederdi.

O zaman belki bendim, belki bir şekil bildirisi
 Gibi o zaman işte çok değerli bir taş
 Bakar gibi ben
 İstekli, sonra durgun, giderek düşünceli
 Derdim ki –daha doğrusu yaşadım–
 Mutluluk alışılmış bir kötümserlikti
 Ki tarih aldatılırdı, korkardım
 Gözü dönmüş bir kuşun göğsünü didikler gibi
 Bağrımı açar gibi bir azizin

Açardım ben de içimi –bu şehir kimin?
 Kimsenin değil–
 Baktıkça, baktıkça oraya bakır
 Ne düşerse içine zehir
 Köpürür köpürür köpürür
 Önce asit, derken bir doğa parçası gibi
 Yaprak bir parça yaprak olana kadar
 Su bir parça su olana kadar
 Ben onlara su ve yaprak diyene kadar
 Demek istediğim yaşamak bir parça yaşamak oluncaya kadar
 Zamanlar, zaman sürüleri...

>